

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/521/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2110229548
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2110229548.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a členov senátu: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Magdaléna Krajčovičová, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený advokátskou spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti odporcovi: H. O., nar. XX.XX.XXXX, J. X. XXXX/XX, S., na neznámom mieste, zastúpený opatrovníčkou: U. M., pracovníčka Okresného súdu Trnava, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Važecká 16, Prešov, IČO: 42 176 778, zastúpený advokátom : JUDr. Ambróz Motyka, Nám. SNP 7, Stropkov, o zaplatenie 439,82 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 27C 166/2011-149 zo dňa 18. októbra 2012, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch II. a III. **p o t v r d z u j e .**

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku VI. **m e n í** tak, že vedľajšiemu účastníkovi sa nepriznáva náhrada trov prvostupňového konania.

Odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním prvostupňový súd odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 39,43 eur s úrokom z omeškania vo výške 2,75 eur a vo výške 8,5% ročne zo sumy 7,68 eur od 06.05.2009 do zaplatenia, zo sumy 29,76 eur od 09.08.2008 do zaplatenia, zo sumy 1,99 eur od 16.09.2008 do zaplatenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrokom I.). Zároveň súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v dodatku k zmluve o pripojení právneho predchodcu navrhovateľa a odporcu uzavretá k telefónnu číslu XXXXXXXXXX v časti II. bod 2.3 „Záujemca, resp. účastník a poskytovateľ sa dohodli, že ak záujemca, resp. účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, záujemca, resp. účastník sa zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 12.062,19 Sk. Účastník je taktiež povinný nahradiť škodu vzniknutú poskytovateľovi v súvislosti s porušením povinností záujemcu, resp. účastníka podľa tohto dodatku v časti presahujúcej výšku zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta je splatná na základe výzvy poskytovateľa. Zmluvná pokuta sa neaplikuje, ak dôjde k zmene podmienok zmluvy v znení a doplnení podľa tohto dodatku počas doby viazanosti z dôvodu uzatvorenia iného písomného dodatku k zmluve podľa podmienok akcie, ak si záujemca, resp. účastník zároveň zakúpi MT podľa podmienok akcie“ je ako neprijateľná neplatná (výrokom II). Vo zvyšku súd návrh zamietol, súd zrušil platobný rozkaz č. k. 17Ro 162/2010-36 zo dňa 02.02.2011 (výrokom III. a IV). Napokon odporcovi súd náhradu trov konania nepriznal (výrokom V.) a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 71,03 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu vedľajšieho účastníka (výrokom VI).

Svoje rozhodnutie prvostupňový súd po citácii § 51 Občianskeho zákonníka, § 42 ods. 4 písm. a), b) zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, § 43 ods. 1 tohto zákona, § 544 ods. 1, 2, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., § 120 ods. 1 O.s.p., § 53 ods. 1 a 4 písm. k) a 5 Občianskeho zákonníka, § 153 ods. 3 O.s.p., § 153 ods. 4 O.s.p., § 173 ods. 2 veta tretia O.s.p. vecne odôvodnil tým, že odporca uzatvoril Zmluvu o pripojení dňa 8.2.2008 s právnym predchodcom navrhovateľa so spoločnosťou Telefónica O2 Slovakia, s.r.o., prevzal 1 ks mikroprocesorovej karty - SIM karty a bolo mu pridelené telefónne číslo XXXXXXXXX. Zároveň uzatvoril Dodatok k zmluve o pripojení, na základe ktorého kúpil telefón Nokia N6300 za cenu 490,- Sk. Odporca sa zaviazal užívať program „Pre mňa 130“ po dobu 24 mesiacov. Pre prípad porušenia zmluvných povinností sa odporca zaviazal zaplatiť zmluvnú pokutu 12.062,19 Sk/400,39 eur. Neoddeliteľnou súčasťou uvedenej zmluvy o pripojení boli Všeobecné podmienky poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete právneho predchodcu navrhovateľa. Odporca podmienky zmluvy nedodrжал, lebo nezaplatil poplatky za poskytnuté služby za obdobie od 22.4.2008 do 21.7.2008 vyúčtované faktúrou č. 1000684265 splatnou dňa 11.6.2008 na sumu 18,01 eur, faktúrou č. 1000795374 splatnou dňa 11.7.2008 na sumu 19,67 eur, faktúrou č. 1000951389 splatnou dňa 8.8.2008 na sumu 29,76 eur a faktúrou č. 1001052104 splatnou dňa 15.8.2008 na sumu 1,99 eur. Navrhovateľ si uplatnil zaplatenie dohodnutej zmluvnej pokuty vo výške 400,39 eur, ktorú si uplatnil voči odporcovi faktúrou zo dňa 28.8.2008 splatnou dňa 4.9.2008. Dňa 11.12.2008 postúpila spoločnosť Telefónica O2 Slovakia, s.r.o. na navrhovateľa pohľadávku Zmluvou o postúpení. Z tejto zmluvy súd zistil, že kontrakt bol ukončený dňa 28.8.2008. Dňa 19.11.2010 navrhovateľ zaslal odporcovi pokus o zmier, jeho doručenie nepreukázal. Ku dňu rozhodnutia odporca uhradil sumu 30,- eur dňa 5.5.2009, ktorú navrhovateľ započítal na faktúru č. 1000684265 a čiastočne na faktúru č. 1000795374, z ktorej zostala neuhradená suma 7,68 eur. Navrhovateľ si uplatnil úrok z omeškania vo výške 8,5 % ročne nasledujúcim dňom po splatnosti faktúr, okrem faktúry za zmluvnú pokutu. Súd vyzval navrhovateľa i jeho právneho predchodcu, aby predložili doklad o ukončení zmluvného vzťahu s odporcom. Právny predchodca navrhovateľa nereagoval a navrhovateľ uviedol na pojednávaní, že nedisponuje dokladom o ukončení zmluvného vzťahu, podľa jeho názoru došlo k jeho ukončeniu de facto, bez odstúpenia od zmluvy právnym predchodcom navrhovateľa. V prvom rade sa súd zaoberal vznesenou námietkou premlčania a dospel k záveru, že odporca spolu s vedľajším účastníkom neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že k ukončeniu zmluvného vzťahu medzi účastníkmi došlo odstúpením od zmluvy. A to z dôvodu, že navrhovateľ uviedol, že zmluvný vzťah zanikol de facto a odporca nepreukázal opak ukončenie zmluvného vzťahu odstúpením. Z tohto dôvodu súd dospel k záveru, že návrh bol podaný včas vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, nakoľko prvá z faktúr bola splatná dňa 11.6.2008 a navrhovateľ podal návrh na súd dňa 22.12.2010.

Navrhovateľ sa domáha plnenia zo zmluvy podľa čl. 3 bodu 3.2 písm. a/ Všeobecných podmienok poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete spoločnosti Telefonica O2 Slovakia s.r.o. má poskytovateľ okrem ďalších práv aj právo na zaplatenie ceny za poskytnuté služby. Právny predchodca navrhovateľa dohodnuté služby dodal, odporca ich prijal, a do vyhlásenia rozsudku za ne zaplatil. Súd nepodrobil súdnej kontrole cenu služieb, pretože cena bola jasne a zrozumiteľne dohodnutá a z úradnej moci ex officio súd nezistil ani iné okolnosti, ktoré by indikovali vadnosť právneho úkonu v časti ceny služieb. Súd preto v časti zaplatenia ceny za dodané služby návrhu vyhovel, pretože odporca ako dlžník má povinnosť z platného záväzku zaplatiť cenu služby (§ 494 Občianskeho zákonníka). Súd priznal aj úroky z omeškania, ktoré si navrhovateľ uplatnil od splatnosti jednotlivých faktúr v súlade s citovanými ustanoveniami. Takýto záver však súd nemohol urobiť v časti zmluvnej pokuty. Pokiaľ by súd vyhovel návrhu na zaplatenie zmluvnej pokuty, nielenže by porušil zákon, princípy súkromného práva (princíp proporcionality), ale došlo by aj k porušeniu záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z členstva v Európskej únii. Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzná pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“). Dohodu o zmluvnej pokute vyjadrenú tak, ako je to uvedené v článku II bod 2.3 dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 8.2.2008 teda „ak účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku“ súd považuje vzhľadom na absenciu určenia konkrétnej zmluvnej povinnosti, porušenie ktorej má zakladať právo na zmluvnú pokutu za neurčitú, preto nespĺňajúcu náležitosti právneho úkonu

podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ako takú za absolútne neplatnú. Avšak i v prípade, žeby uvedená dohoda bola považovaná za určitú, i tak by bola absolútne neplatná, nakoľko uvedené slovné spojenie signalizuje neurčitý okruh rôznych porušení alebo vzťahov, pričom dohodu o zmluvnej pokute za porušenie povinností, ktoré dodávateľ označí len indikatívne, súd považuje za neakceptovateľnú, predstavujúcu neprijateľnú zmluvnú podmienku a ako takú za absolútne neplatnú podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Navrhovateľ by tak uplatňoval od odporcu sankciu v podobe zmluvnej pokuty za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti, ktorá v zmysle uvedeného dodatku (článok II bod 2.1) bola 24 mesiacov. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ zaplatí 23 paušálnych mesačných poplatkov, zostáva mu iba jeden poplatok a pre jeho nezaplatenie uplatní navrhovateľ rovnakú zmluvnú pokutu, ako v prípade, keď sa dostane do omeškania spotrebiteľ na začiatku existencie zmluvného vzťahu. Podmienky, za akých právny predchodca navrhovateľa dohadoval zmluvnú pokutu v štandardnej, ním vopred pripravenej zmluve poškodzujú spotrebiteľa. Neprimeranosť sankcie sa prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom, keďže spotrebiteľ je viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo konci doby viazanosti. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je preto rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán, ani to, v akom časovom úseku doby viazanosti nakoniec k porušeniu povinností odporcom v danom prípade došlo. S ohľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľnou podmienkou upravenou v spotrebiteľskej zmluve a preto je neplatné a z tohto dôvodu návrh v časti nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 12.062,19 Sk/400,39 eur zamietol a určil takúto zmluvnú podmienku za neprijateľnú priamo vo výroku rozhodnutia. Súd v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia zrušil vydaný platobný rozkaz. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 151 O.s.p. Vo vzťahu k pôvodne uplatnenému nároku výsledok konania je taký, že návrhu bolo v časti vyhovené a v časti bol zamietnutý. Čiastočne úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ich nevyčísľil a zo spisu mu žiadne trovy konania nevyplývali. Vedľajší účastník na strane odporcu má právo na náhradu trov právneho zastúpenia v zmysle ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za 2 úkony právnej pomoci po 31,54 eur v zmysle § 14 ods. 1 písm. a) a c) citovanej vyhlášky, pričom súd vychádzal z tarifnej hodnoty 439,82 eur (prevzatie a príprava zastúpenia zo dňa 2.1.2012, vyjadrenie zo dňa 23.4.2012) + režijný paušál 2x7,63 eur a 20 % DPH vo výške 15,67 eur. Celkom má právo na náhradu trov konania v sume 94,01 eur (31,54 eur x 2 + 7,63 eur x 2 + 15,67 eur). Pri výpočte pomeru úspechu účastníkov v konaní pre účel rozhodnutia o trovách konania súd vychádzal zo stavu ku dňu vyhlásenia rozsudku (§ 154 ods. 1 O.s.p.) pričom žalovaná suma s kapitalizovaným úrokom z omeškania ku dňu vyhlásenia rozsudku činí 456,13 eur (t.j. istina 439,82 eur a kapitalizovaný úrok z omeškania 16,31 eur), prisúdená suma s kapitalizovaným úrokom z omeškania ku dňu vyhlásenia rozsudku činí 55,74 eur (t.j. istina 39,43 eur a kapitalizovaný úrok z omeškania 16,31 eur) a neprisúdená (zamietnutá) suma ku dňu vyhlásenia rozsudku činí 400,39 eur. Navrhovateľ tak bol v konaní úspešný v časti 12,22 % a odporca bol v konaní úspešný v časti 87,78 %. Vychádzajúc z uvedeného pomeru úspechu účastníkov tak vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu vznikol nárok na náhradu trov konania podľa jeho výsledku vo výške 75,56 %, t.j. 71,03 eur (75,56% zo sumy 94,01 eur). Náhradu trov konania súd zaviazal navrhovateľa zaplatiť v zmysle § 149 ods. 1 O.s.p. k rukám právneho zástupcu vedľajšieho účastníka.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a to výlučne proti rozhodnutiu ktorým súd zamietol návrh navrhovateľa v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty, určil zmluvnú podmienku uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 12.062,19 Sk z dôvodu neprijateľnosti za neplatnú a v časti, v ktorej priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov právneho zastúpenia. Domáhal sa, aby odvolací súd napadnuté výroky zmenil tak, že vyhovie návrhu navrhovateľa v plnom rozsahu resp. aby rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako odvolacie dôvody uviedol nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočne zistený skutkový stav veci. Dôvodil citáciou § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, článkom II. bodu 2.3 dodatku zmluvy o pripojení. Poukázal na to, že právo na zmluvnú pokutu je podmienené predchádzajúcou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom a dlžník je povinný platiť zmluvnú pokutu, len ak sa k plateniu zaviazal. Má za to, že medzi navrhovateľom a odporcom došlo k písomnej dohode o zmluvnej pokute, ktorá bola špecifikovaná v dodatku, ktorý bol odporcom podpísaný a svojim podpisom vyjadril súhlas s jeho obsahom. Odporca sa dostal do omeškania so splácaním faktúry

za poskytnuté elektronické služby podľa zmluvy o pripojení v znení dodatku. V zmysle dodatku bol odporcovi poskytnutý mesačný program Pre mňa 130, v rámci ktorého čerpal výhody uvedené v dodatku a taktiež bol odporcovi poskytnutý mobilný telefón v hodnote 7.490,- Sk len za jedno Sk. Nakoľko odporca porušil povinnosti vyplývajúce zo záväzkového vzťahu medzi postupcom a odporcom, v súlade s ustanovením článku II. bod 2.3 dodatku si navrhovateľ voči odporcovi uplatnil zmluvnú pokutu, ktorá pozostáva z ceny telefónu NOKIA 6300 vo výške 7.490,-Sk/248,62 eur v zmysle ponuky mobilných telefónov a zvyšná časť je paušalizovaná náhrada škody, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku odporcu zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu podľa podrobného výpisu k faktúram. Z dodatku vyplýva, že odporca zaplatil za mobilný telefón sumu 490,- Sk, pričom podľa ponuky mobilných telefónov cena priemerného mobilného telefónu bola 7.490,- Sk tzn. v prípade porušenia zmluvných podmienok v zmysle bodu 2.3 dodatku bol odporca povinný nahradiť zmluvnú pokutu navrhovateľovi spočívajúcu v cene telefónu a paušalizovanej náhrade škody, ktorá veriteľovi vznikla v dôsledku poskytnutia iných služieb za akciové ceny a porušenia povinnosti odporcu zo trvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu. Nebolo preukázané, že odporca porušil povinnosti vyplývajúce zo zmluvy, je povinný znášať z tohto vyplývajúce sankcie. Zmluvnou pokutou si navrhovateľ zabezpečoval návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny telefónu, ktorý bol odporcovi poskytnutý v rámci zvýhodnenej ceny. Zmluvná pokuta má zohľadňovať zľavnenú cenu mobilného telefónu a v prípade predčasného ukončenia zmluvného vzťahu v dôsledku porušenia povinnosti zabezpečiť návratnosť prostriedkov investovaných postupcom do zľavy pri predaji telefónu. Navrhovateľ považuje výšku zmluvnej pokuty za primeranú a zmluvná pokuta uvedená v rámci dodatku, ktorého obsah nie je rozsiahly aby sa s ním odporca nemal možnosť oboznámiť okrem toho bol priamo odporcom podpísaný na ktorom je suma zmluvnej pokuty ešte zvýraznená. V danom prípade teda dojednania v zmluvnej pokute vo vzťahu k porušeniu zmluvnej povinnosti v súvislosti s ktorým bola odporcovi vyúčtovaná zmluvná pokuta, predstavuje dojednanie nemajúce charakter neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Na podporu svojich tvrdení odvolateľ poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Nitre spis. zn. 5Co 142/2012 a 8Co 60/2012. Odvolateľ nesúhlasí s úhradou trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka, pretože združenie na ochranu spotrebiteľa musí byť z podstaty svojej existencie schopné poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Poukázal na dôvodovú správu k zákonu č. 384/2008 Z.z. Navrhovateľ zastáva názor, že prvostupňový súd nesprávne postupoval, keď združeniu priznal náhradu trov konania, nakoľko existovali dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v tom, že vedľajší účastník vstúpil do konania na strane odporcu za účelom ochrany jeho práv z vlastnej iniciatívy a preto nemožno hovoriť zo strany vedľajšieho účastníka o trovách účelne vynaložených. Poukázal na to, že pred zaslaním oznámenia o vstupe združenia nemá žiadnu vedomosť o prejednávacom prípade. Odvolateľ zastáva názor, že trovy konania vedľajšieho účastníka nie sú trovami účelne vynaloženým na uplatnenie alebo bránenie práv, čo je dôvodom hodným osobitného zreteľa, podľa § 150 O.s.p. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove č. k. 13Co 40/2012, Krajského súdu v Banskej Bystrici spis. zn. 16Co 100/2012 a 17Co 91/2012 a Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Co 141/2012. Zároveň odvolateľ si uplatnil trovy konania voči odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi spoločne a nerozdielne v prvostupňovom i odvolacom konaní ktoré pozostávajú z jedného úkonu právnej služby vo výške 35,86 eur, režijný paušál, DPH, spolu 45,02 eur.

Vedľajší účastník vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že navrhuje rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správne potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania vo výške 47,00 eur. Aplikácia § 150 O.s.p. je nenáležitá. V množstve súdnych sporov pôsobil vstup vedľajšieho účastníka odradzujúco, konanie bolo zastavené po tom, čo navrhovateľ vzal svoj návrh späť v celom rozsahu až potom čo vedľajší účastník vstúpil do konania. Čo sa týka námietky navrhovateľa samotné združenie má v radoch svojich členov aj tých, ktorí majú právnické vzdelanie treba upresniť, že ide o jednu členku, ktorá žiadnu právnu prax nevykonáva a táto skutočnosť je irelevantná. Skutočnosť, že vstupujú do konania prostredníctvom právneho zástupcu je ich ústavné právo a jednak si to vyžaduje aj enormné množstvo žalôb podávaných dodávateľskými a vymáhačskými spoločnosťami porušujúcich spotrebiteľské právo, čo objektívne nie je možné bez advokátov, ktorí sú na tom materiálne, personálne a priestorovo vybavení zvládnuť. Úkon prevzatia a prípravy zastupovania vrátane prvej porady s klientom predstavuje podľa pokynu klienta zistenie existencie živej spotrebiteľskej veci na súde a zistenie dodávateľa, ktorý žalobu podal, vrátane súvisiacich administratívnych aj daňových evidencií. V rámci tohto úkonu zasielajú následne vstup vedľajšieho účastníka do tej ktorej spotrebiteľskej veci, čím sa stanú vedľajším účastníkom konania a súčasne žiadajú o doručenie žaloby s prílohami. Súd pri rozhodovaní postupoval v súlade s legislatívou

Európskej únie, judikatúrou Súdneho dvora EÚ a v súlade s ustálenou súdnou praxou a teóriou. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-279/09 z ktorého vyplýva, že združenie na ochranu spotrebiteľa má právo na advokáta ako aj na náhradu trov konania. V závere vyjadrenia poukázali na viaceré rozhodnutia súdov, Krajského súdu v Prešove, Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktoré vedľajšiemu účastníkovi priznali náhradu trov konania.

Odporca, resp. jeho opatrovník odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom odvolania - teda v zamietajúcej časti a priznanej náhrade trov konania vedľajšieho účastníka a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že boli splnené podmienky, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bol návrh zamietnutý ako vecne správny potvrdil a v časti náhrady trov konania vedľajšieho účastníka zmenil.

V zmysle § 153 O.s.p. súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (ods.3 - účinný od 15.10.2008). Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku do výroku rozhodnutia (ods. 4 - účinný od 1.3.2010). V zmysle § 372s O.s.p. na konania začaté do 28.2.2010 sa použijú predpisy účinné od 1.3.2010.

V zmysle § 53a Občianskeho zákonníka, účinného od 1.3.2010, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa (ods. 1). Ak sa rozhodnutie súdu podľa ods. 1 týka len časti zmluvnej podmienky, dodávateľ je povinný splniť povinnosť uvedenú v ods. 1 v rozsahu tejto časti (ods. 2). Týmto ustanovením sa v zmysle § 879l Občianskeho zákonníka spravujú aj právne vzťahy vzniknuté do 28.2.2010, avšak vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich uplatnené pred 1.3.2010 sa posudzujú podľa doterajších predpisov.

Z cit. § 153 ods. 3 cit. ust. vyplýva, že súd môže o neprijateľnosti podmienky použitej v spotrebiteľskej zmluve rozhodnúť tak na návrh ako aj bez návrhu. Predpokladmi na to, aby súd takto rozhodol aj bez návrhu je, že musí ísť o sporové konanie, v ktorom právny dôvod žaloby skutkovo a právne spočíva na spotrebiteľskej zmluve, pričom žalobcom môže byť spotrebiteľ, dodávateľ alebo aj združenie, výsledkom dokazovania je to, že podmienka alebo podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Ods. 4 cit. ust. súdu ukladá, aby v súlade s hmotnoprávnym ust. § 53a Občianskeho zákonníka uviedol vo výroku rozsudku presné znenie podmienky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Účelom takéhoto výroku, ktorý môže byť prijatý aj na návrh aj bez návrhu účastníka konania - spotrebiteľa je to, aby dodávateľovi vznikla povinnosť zdržať sa používania takej podmienky vo všetkých zmluvách so spotrebiteľmi, resp. aj podmienky s rovnakým významom. Výrok by mal opísať znenie podmienky

tak, ako je uvedené v zmluve. Tento výrok ale nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci (res iudicatae) pre spory tohto dodávateľa s inými spotrebiteľmi, ktorí neboli účastníkmi tohto konania.

Z listinných dôkazov založených v spise zo žiadosti o uzavretie zmluvy o pripojení a dodatku k zmluve o pripojení, ktoré boli uzavreté medzi účastníkmi dňa 08.02.2008 vyplýva, že navrhovateľ sa zaviazal odporcovi zriadiť prístup k verejnej telefónnej sieti a sprístupniť mu súvisiace služby v zmysle dohodnutého účastníckeho programu a rozsahu služieb, účastníci upravili podmienky kúpy mobilného telefónu a tiež využívanie elektronických telekomunikačných služieb. Odporcovi bol na základe zmluvy predaný mobilný telefón Nokia N 6300 za cenu 490,- Sk s DPH, pričom odporcovi boli poskytnuté služby na základe mesačného programu „Pre mňa 130“.

V bode II.2.1. sa odporca zaviazal užívať dohodnutý mesačný program po dobu 24 mesiacov, v bode 2.2. tohto článku sa zaviazal zotrvať v zmluvnom vzťahu s poskytovateľom a neuskutočniť žiaden úkon smerujúci k ukončeniu platnosti zmluvy pred uplynutím doby viazanosti a nepožiadat' o vypojenie z prevádzky a nedopustiť sa takého konania na základe ktorého by poskytovateľovi vzniklo právo odstúpiť od zmluvy alebo zmluvu vypovedať. V bode 2.3 čl. II. sa účastníci dohodli, že ak odporca poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, zaväzuje sa uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 12.062,19 Sk, pričom je tiež povinný nahradiť škodu vzniknutú navrhovateľovi v súvislosti s porušením jeho povinností v časti presahujúcej výšku zmluvnej pokuty.

V zmysle § 43 ods. 1 a 2 zák. č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, ktorý bol účinný v období od 1.1.2004 do 31.10.2011, teda v čase uzavretia predmetnej zmluvy o pripojení, zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa. Podľa ods. 2 podstatnými časťami zmluvy o pripojení sú dohodnutý druh verejnej služby, miesta jej poskytovania a cena za službu. Ak nie je v zmluve o pripojení určený čas poskytovania platí, že sa služba bude poskytovať na neurčitý čas. Cenu za službu možno dojednať aj odkazom na tarifu.

Slovenský právny poriadok upravoval postavenie a ochranu spotrebiteľa najskôr v zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31.12.1992 do 30.6.2007. Dňom 1.7.2007 nadobudol účinnosť nový zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z., ktorý v ostatnom znení má v § 3 ods. 3 zakotvené, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. definoval spotrebiteľské zmluvy v ust. § 52 rozdielne v období od 1.4.2004 do 31.12.2007 a rozdielne v období od 1.1.2008, § 52 Občianskeho zákonníka v znení v období od 1.4.2004 do 31.12.2007 zakotvoval, že spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v 8. časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

S účinnosťou od 1.1.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu už definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Porovnjúc obsah účastníkmi uzavretej zmluvy o pripojení včítane jej dodatku s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami je nesporné a prvostupňový súd v preskúvanom rozsudku správne uzavrel, že právny vzťah založený predmetnými zmluvami medzi navrhovateľom, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej resp. inej podnikateľskej činnosti ako dodávateľom v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ako podnikom v zmysle § 43 cit. zák. č.

610/2003 Z.z. a na druhej strane odporcom, ktorý pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a bol teda spotrebiteľom zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a podľa § 43 cit. zák. č. 610/2003 Z.z. účastníkom, je spotrebiteľským vzťahom a predmetná zmluva o pripojení je zmluvou spotrebiteľskou. V dôsledku toho bolo na daný vzťah nevyhnutné aplikovať všetky ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy.

V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia alebo cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Podľa ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V ods. 3 potom zákonodarcu demonštratívne vymenúva ktoré ustanovenia uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú za neprijateľné podmienky. Medzi ne novelou Občianskeho zákonníka zák. č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008 bolo zakotvené písm. k) v zmysle ktorého za neprijateľnú podmienku sa považuje i ustanovenie, ktoré požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením tohto záväzku. Podľa ods. 4 cit. § 53 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Toto ustanovenie je zachované v Občianskom zákonníku v nezmenenej podobe od účinnosti piatej hlavy o spotrebiteľských zmluvách. Ostatne citované ustanovenie je kogentné a zakotvuje zákaz, aby sa zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve odchyľili od Občianskeho zákonníka takým spôsobom, že je to v neprospech spotrebiteľa. V zmysle ods. 2 tohto ustanovenia v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá síce nie je pre členské štáty EÚ priamo záväzná, avšak predstavuje interpretačné pravidlo a ktorá už bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, v zmysle čl. 2 písm. a) nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v čl. 3.

Podľa čl. 3 bod 1 cit. smernice zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán vzniknutých na základe zmluvy k škode spotrebiteľa. Podľa bodu 2 podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty, podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu. Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz. Podľa bodu 3 príloha smernice obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.

V zmysle čl. 4 cit. smernice bez toho, aby boli dotknuté ust. čl. 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy, alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Podľa čl. 6 bod 1 členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné

pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 bod 1 členskej štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Podľa prílohy tejto smernice bod 1. písm. e) medzi podmienky uvedené v čl. 3 ods. 3 okrem iných patrí i podmienka vyžadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu.

S poukazom na obsah a dôvody podaného odvolania v konaní nebolo sporné, že predmetná zmluvná podmienka na základe ktorej bola dojednaná zmluvná pokuta nebola medzi účastníkmi individuálne dojednaná, o čom svedčí už len to, že bola zapracovaná do predtlaču zmluvy resp. jej dodatku bez možnosti zásahu do textu v tejto časti zo strany spotrebiteľa.

Odvolateľ namietal záver prvostupňového súdu, že došlo k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a tým k naplneniu znaku neprijateľnosti podmienok, pričom poukázal na ďalšie podmienky uzavreté v zmluve, resp. dodatku, ktoré sú s prihliadnutím na výhody, ktoré nimi spotrebiteľ získal, naopak v prospech spotrebiteľa.

Je pravdou, že v zmysle čl. 4 smernice 93/13/EHS bod 1 je potrebné nekalosť zmluvných podmienok hodnotiť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí. Odvolací súd pritom nepopiera možnosť i v spotrebiteľskej zmluve dojednať zmluvnú pokutu ako sankciu za nesplnenie zmluvných povinností spotrebiteľa. Podstatným ale je, aby zmluvná pokuta dojednaná v spotrebiteľskej zmluve bola primeraná. Táto podmienka ale v danom prípade i podľa názoru odvolacieho súdu zhodného s prvostupňovým, splnená nebola.

Ako bolo už uvedené vyššie, podľa dodatku k zmluve o pripojení čl. II. bod 2.3 mala byť dojednaná zmluvná pokuta v prípade porušenia niektorej z povinností odporcu v pevne dojednanej výške podľa dodatku k zmluve 12.062,19 Sk.

Z obsahu zmluvy i dodatku vyplýva, že odporca ako spotrebiteľ zakúpil od navrhovateľa ako dodávateľa mobilný telefón za zvýhodnenú cenu 490,- Sk a tiež mal možnosť používať poskytované služby takisto za zvýhodnenú cenu. Avšak i po zohľadnení týchto výhod získaných na základe predmetnej spotrebiteľskej zmluvy odporcom ako spotrebiteľom, sa odvolací súd zhoduje s názorom prvostupňového, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností odporcom ako spotrebiteľom, je neprimerane vysoká, v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a preto neplatná.

Je tomu tak predovšetkým preto, že vyžaduje od spotrebiteľa aby zaplatil dojednanú zmluvnú pokutu v stabilnej výške 12.062,19 Sk bez ohľadu na to kedy dôjde k ukončeniu predmetnej zmluvy, či na počiatku viazanosti alebo bezprostredne pred jej skončením. Je totiž potrebné predpokladať, že vzhľadom na kúpnu cenu za mobilný telefón musí byť skutočná cena tohto zariadenia fakticky zaplatená spotrebiteľom postupne v cenách poskytnutých služieb s prihliadnutím na to, že navrhovateľ ako dodávateľ je podnikateľom, ktorý podniká za účelom vytvárania zisku. Z toho potom vyplýva, že pri predčasnom ukončení vzťahu na začiatku viazanosti je ujma na strane dodávateľa nesporne a neporovnateľne vyššia ako na konci viazanosti. Z tohto hľadiska dojednanie rovnakej zmluvnej pokuty za porušenie povinností spotrebiteľom v priebehu celej doby viazanosti je rozhodne neprimerané. Obdobne odvolací súd považoval za neprimerané dojednanie stabilnej fixnej zmluvnej pokuty za porušenie zmluvnej povinnosti spotrebiteľa zaplatiť za poskytnuté služby, ktoré nie je závislé od výšky dlžnej sumy, v dôsledku čoho je potom spotrebiteľ povinný uhradiť vysokú zmluvnú pokutu teoreticky i v prípade, ak

bude dodávateľovi dlžiť iba 1 cent. Dojednanie o zmluvnej pokute je preto i z tohto hľadiska rovnako neprímerané.

S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že zmluvné podmienky dojednané v spotrebiteľskej zmluve medzi navrhovateľom a odporcom v cit. čl. II. bod 2.3 Dodatku k zmluve o pripojení o zmluvnej pokute spôsobujú z uvedených dôvodov značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa tým, že požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprímerane vysokú sumu ako sankciu (§ 53 ods. 4 písm. k Občianskeho zákonníka) spojenú s nesplnením jeho záväzku, v dôsledku čoho ide o neprijateľné zmluvné podmienky (§ 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka), ktoré sú neplatné (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka) a pre spotrebiteľa teda odporcu nie sú záväzné. Súd pritom v zmysle konštantnej judikatúry ESD i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný.

ESD v rozsudku vo veci C-618/10 zo dňa 14.6.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalkej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdny dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávatelia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalkej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Prvostupňový súd v súlade s uvedeným správne uzavrel, že neprijateľná podmienka je neplatná ako celok a preto nemožno súdom znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu, (príp. ju akceptovať iba v niektorých z dohodnutých prípadov porušenia zmluvy spotrebiteľom a z iných nie), v dôsledku čoho bolo možné uplatnenú zmluvnú pokutu ako celok navrhovateľovi ako dodávateľovi súdom iba nepriznať a nebolo možné ju priznať v moderovanej „primeranej výške“.

V napadnutom výroku o uložení povinnosti navrhovateľovi zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania považoval odvolací súd odvolanie navrhovateľa za dôvodné. Prvostupňový súd priznal náhradu trov vedľajšieho účastníka podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a § 151 O.s.p. podľa pomeru úspechu priznal mu 75,56% zo sumy 94,01 eur čo predstavuje 71,03 eur. Vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu súd priznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia v zmysle ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za 2 úkony právnej pomoci po 31,54 eur v zmysle § 14 ods. 1 písm. a) a c) citovanej vyhlášky, pričom súd vychádzal z tarifnej hodnoty 439,82 eur (prevzatie a príprava zastúpenia zo dňa 2.1.2012, vyjadrenie zo dňa 23.4.2012) + režijný paušál 2x7,63 eur a 20 % DPH vo výške 15,67 eur, celkom v sume 94,01 eur (31,54 eur x 2 + 7,63 eur x 2 + 15,67 eur).

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý má vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práv proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 O.s.p. ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

V zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., ak sú tu dôvody vhodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo z časti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznaná náhrada trov konania uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril. To neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

V danom prípade bolo potrebné zaoberať sa tiež otázkou prípadného naplnenia podmienok cit. ust. § 150 O.s.p. Predpokladom výnimočného použitia tohto ustanovenia je, aby išlo o prípady hodné osobitného zreteľa. Ide o odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnená tam, kde by strohá aplikácia ustanovenia o náhrade trov konania mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiadúcej tvrdosti. Výnimočnosť prípadu môže spočívať jednak v okolnostiach danej veci, ale i v okolnostiach na strane účastníkov konania. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdení všetkých okolností konkrétnej veci. Týmito okolnosťami môžu byť dôvody osobné, majetkové a sociálne pomery účastníkov konania, dôvody uplatnenia nároku na súde, či postup účastníka v konaní. Obyčajnú nesolventnosť účastníka konania bez ďalšieho, pritom nemožno považovať za dostatočný dôvod, k uplatneniu § 150 O.s.p. Pri posudzovaní výnimočnosti dôvodov vhodných osobitného zreteľa, je potrebné prihliadnuť k pomerom oboch strán konania.

Vedľajší účastník na strane odporcu vstúpil do konania s cieľom chrániť a presadzovať oprávnené záujmy odporcu, a preto pokiaľ vedľajší účastník bol v konaní zastúpený právnym zástupcom, nemožno v danom prípade zastávať názor, že týmto zastúpením došlo k nadbytočnému navyšovaniu trov konania a nehospodárnosti konania aj s poukazom na ust. § 20 ods.1 zák.č. 586/2003 Z.z. o advokácii, podľa ktorého každý má právo na poskytovanie právnych služieb a môže o ne požiadať u ktoréhokoľvek advokáta vedľajší účastník na strane odporcu vstúpil do konania s cieľom chrániť a presadzovať oprávnené záujmy odporcu, a preto pokiaľ vedľajší účastník bol v konaní zastúpený právnym zástupcom, nemožno v danom prípade zastávať názor, že týmto zastúpením došlo k nadbytočnému navyšovaniu trov konania a nehospodárnosti konania aj s poukazom na ust. § 20 ods.1 zák.č. 586/2003 Z.z. o advokácii, podľa ktorého každý má právo na poskytovanie právnych služieb a môže o ne požiadať u ktoréhokoľvek advokáta.

Podľa § 93 ods. 4 O.s.p. vedľajší účastník má rovnaké procesné práva ako účastník konania, na strane ktorého vystupuje. Preto to, čo sa vzťahuje na účastníka konania, platí, najmä z hľadiska náhrady trov konania aj pre vedľajšieho účastníka. Základnou otázkou na rozhodnutie o náhrade trov podľa zásady úspechu vyjadrenej predovšetkým v § 142 ods. 1 O.s.p. vo vzťahu ku trovám právneho zastúpenia advokátom v tejto veci je to, či takéto trovy so zreteľom na skutkovú a právnu zložitost' predmetu súdnej ochrany sú alebo nie sú účelne vynaložené trovy, ak sa súčasne vezme do úvahy aj to, že právne zastúpené advokátom je združenie podľa zákona č. 250/2007 Z.z. Predpoklad na priznanie náhrady trov konania v posudzovanej veci spočívajúci v podmienke, že trovy musia byť účelne vynaložené, treba interpretovať v súlade s dvomi významnými právnymi normami: 1. podľa článku 47 ods. 2 ústavy, každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi..., 2. podľa § 3 ods. 4 zák.č. 250/2007 Z.z. každý spotrebiteľ má právo združovať sa spolu s inými spotrebiteľmi v združeniach a prostredníctvom týchto združení v súlade so zákonom chrániť a presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov, ako aj uplatňovať práva zo zodpovednosti voči osobám, ktoré spôsobili škodu na právach spotrebiteľov.

V prvom rade odvolací súd poukazuje na to, že podľa ústavy každý má právo na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, za podmienok ustanovených zákonom. Žiadnym zákonom nie je vylúčené, aby toto základné právo na právnu pomoc uplatnilo aj združenie spotrebiteľov a preto toto právo môže uplatniť aj také združenie. Do obsahu tohto základného práva na právnu pomoc nesporne patrí aj zastúpenie účastníka konania (každého) advokátom. Obsah tohto základného práva však nepredpokladá, že spotrebiteľia, združení v nejakom združení, sú schopní uplatniť svoje základné právo na súdnu ochranu bez právnej pomoci spočívajúcej v zastúpení advokátom len z dôvodu, že sú právnickou osobou, založenou a vzniknutou za špecifickým účelom ochrany spotrebiteľov. Takéto združenie môže byť podľa názoru odvolacieho súdu, vytvorené aj z osôb, ktoré nemajú žiadny predpoklad, aby sa dokázali právne účinným spôsobom brániť v konaní pred

príslušným súdom (podľa názoru odvolacieho súdu ide o znalosť procesných predpisov, ktorú nemožno stotožniť so znalosťou hmotnoprávnej problematiky ochrany spotrebiteľa) a tak len zo zamerania na ochranu spotrebiteľa sa nemôže, podľa odvolacieho súdu, vyvodzovať, že také združenie je schopné zabezpečiť realizáciu základného práva na súdnu ochranu bez zastúpenia advokátom. Navyše, v zákone č. 250/2007 Z.z. sa združenie uvádza vo viacerých ustanoveniach (§ 1, 3, 4, 10, 14b, 19, 20, 25 a 26a). Ani jedno z týchto ustanovení a rovnako ani Občiansky súdny poriadok neukladá takému združeniu (porovnaj najmä § 25 citovaného zákona), aby vo veciach, v ktorých je účastníkom alebo vedľajším účastníkom v konaní pred súdmi konalo bez reálneho uplatnenia základného práva na právnu pomoc, ktoré patrí každému, vrátane právneho zastúpenia advokátom. V tejto spojitosti treba pripomenúť, že podľa článku 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Združeniu podľa § 25 zák.č. 250/2007 Z.z. žiaden zákon nezakazuje byť zastúpený advokátom (podľa názoru odvolacieho súdu ani v hmotnoprávných vzťahoch) a tento záver musí byť základom pre posúdenie práva združenia, na náhradu trov konania vzniknutých trovami advokátskeho zastúpenia. Takýto výklad základného práva na právnu pomoc podľa článku 47 ods. 2 ústavy v spojení s § 3 ods. 4 zák.č. 250/2007 Z.z. je potrebné uplatniť v posudzovanom spore aj vo vzťahu k § 146 ods. 2 O.s.p., osobitne k náhrade trov konania vzniknutých právnou pomocou poskytnutou advokátom.

Vychádzajúc z takéhoto výkladu ústavy a zákona o ochrane spotrebiteľov odvolací súd je názoru, že súčasťou ochrany spotrebiteľa v konaní pred súdom je taký výklad § 142 ods. 1 O.s.p., resp. § 146 ods. 2 O.s.p., ktorý akceptuje, že združenie spotrebiteľov, ak uplatní základné právo na súdnu ochranu, zásadne má právo na náhradu trov konania, ktoré súvisia s právnou pomocou poskytovanou advokátom. Takáto náhrada by mohla byť nepriznaná len v prípade, ak by niektoré úkony právnej pomoci spočívajúce v zastúpení advokátom boli zbytočné, respektíve neúčelné, ale táto náhrada nemôže byť nepriznaná len na základe toho, že združenie spotrebiteľov sa dalo v konaní pred súdmi zastúpiť advokátom. Za neúčelný úkon však nemožno bez ďalšieho považovať vstup vedľajšieho účastníka do konania, lebo po prvé, taký úkon Občiansky súdny poriadok upravuje a pripúšťa bez obmedzenia (jediným obmedzením je to, že konanie zatiaľ právoplatne neskončilo) a po druhé, ide o vstup do neprávoplatne skončeného konania, v ktorom sa nedá vopred vylúčiť, že vedľajší účastník so zreteľom na povahu súdnej ochrany a jej špecifický predmet, ktorým je ochrana spotrebiteľa vo všeobecnosti môže účinným spôsobom plniť svoju funkciu vedľajšieho účastníka.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že vedľajší účastník vstúpil do konania 10.02.2012, dňa 30.04.2012 podal vyjadrenie k žalobe, vzniesol námietku premlčania a namietal opodstatnenosť nároku žalobcu na zmluvnú pokutu. Prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí sa zaoberal aj uplatnenou námietkou premlčania zo strany vedľajšieho účastníka a nepovažoval ju za dôvodnú.

Z vyššie citovaného odôvodnenia vyplýva, že spotrebiteľa musí súd chrániť zo svojej úradnej povinnosti a vychádzajúc z vyššie uvedeného k ochrane slabšej strany aj došlo. Vedľajšiemu účastníkovi môže byť priznaná náhrada trov konania, vrátane náhrady trov právneho zastúpenia, samozrejme len v tom prípade, ak právo na náhradu trov konania stihne tomu účastníkovi na strane ktorého v konaní vystupoval a len v tom prípade ak trovy právneho zastúpenia sa poskytujú za úkony, ktoré boli v konaní vykonané účelne. Trovy advokáta vedľajšieho účastníka, za ktoré uplatnil náhradu nie sú z vyššie uvedených dôvodov účelnými a preto nebola ich náhrada súdom priznaná.

Na základe týchto skutočností odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné rozhodnutie súdu v trovách konania o uloženie povinnosti navrhovateľa zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi zmeniť podľa § 220 O.s.p. tak, že vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu sa náhrada trov prvostupňového konania voči navrhovateľovi nepriznáva.

O trovách tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. V odvolacom konaní úspešnému odporcovi trovy konania nevznikli. Vedľajšiemu účastníkovi nebola náhrada trov konania priznaná, hoci si náhradu trov konania uplatnil, pretože z uvedených dôvodov, ktoré možno aplikovať aj pre odvolacie konanie, jeho trovy konania nie sú účelné.

Senát krajského soudu přijal toto rozhodnutí poměrem hlasů 3 : 0.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není možné podat odvolání.